

Pascal Quignard / Bludné stíny

(Poslední království I)

Nakladatelství Jitro, 2005

Copyright © Éditions Grasset & Fasquelle, 2002
Czech Edition © Vojtěch Ripka - Jitro, 2005
Translation © Matěj Turek, 2005
ISBN 80-903106-7-2

Kapitola I

Kohoutí kokrhání, úsvit, štěkající psi, rozlévající se světlo, probouzející se člověk, příroda, čas, sen, jasné vědomí – všechno je divoce syrové.

Dodnes se nemohu dotknout lesklých obálek některých knih, aniž by se ve mně zvedla vlna bolesti.

Protože existoval člověk, který je měl raději než mě. Až do dvou let se o mne starala jedna mladá Němka. Skutečnost, že si vedle mě čte, mě zbavovala veškerého potěšení z její přítomnosti. Protože se mi zdálo, že u mě vůbec není. A také nebyla. Byla pryč.

Byla jinde.

Když si četla, byla duchem kdesi daleko.

Cítím, jak se mi při vzpomínce na dobu, kdy jsem ještě neuměl mluvit, zničehonic svírá hrdlo. Skrývá se za ní cizí svět, který mi bude navždy unikat. Často jsem se dávil potlačovaným vzlykotem.

Přestával jsem polykat.

Ale utrpení pominulo, jakmile se k mým rtům přiblížila vidlička nebo lžíce.

Přitažlivost, již na mě knihy působí, zůstane po zbytek mého života záhadnější a naléhavější, než si jiní čtenáři dokáží představit. Honem, honem pokládám starou knihu v barevných deskách tam, odkud jsem ji vzala a odvracím se od antikvářova pultu. Nemohu promluvit. Jako tehdy. Neodvažuji se. Přidávám do kroku. Mizím ve stínu města.

V hrdle se mi vzpřičil kus Adamova jablka.

Staré dvojjazyčné latinsko-francouzské knihy z nakladatelství Garnier, které samým opotřebením, věkem, prachem a slunečními paprsky zplstnatěly.

V jedné z těch starých knih jsem se dočetl, že císař Tiberius vyžadoval pro svou sbírku svitků s pornografickými vyobrazeními tubusy celé žluté a bez názvu, aby nic neprozrazovalo zvědavost, jíž byl posedlý.

Bloudil v říši, před níž utíkal.

Potupený císař, vlk samotář nenávidějící město, císař, který netoužil po říši, který zavraždil Boha, který utekl samotnému Římu.

Dal přednost životu na ostrůvku Capri ve stínu skalního převisu nad mořem.

Žít ve skrytu – *late* – jak říkal Lukrecius.

Larvatus, říkal Descartes.

Roku 1618 se nechal rytíř Le Cerf, dospívající touhou z chlapce v muže, dobrovolně naverbovat ke královským oddílům s úmyslem procestovat svět.

Při obléhání Bredy se měl přidat k Vilémovi zvanému Mlčenlivý.

Zůstal tam třináct měsíců.

Ze čtyř kumpánů z jedné světnice se stali čtyři přátelé. V pořadí podle naverbování: pan de Jaume, René Des Cartes, Nathan Le Cerf, Isaac Beeckman. Když se 27. srpna 1648 objevily v Paříži barikády, uspíšil rytíř Des Cartes svůj odjezd, aby se nemohl setkat ani s Le Cerfem, který si nechával říkat Abrahám, ani s Jacquesem Espritelem. Vyskočil na koně. Po příjezdu do Leidenu prohlásil, že se už do Francie nikdy nevrátí. 31. března 1649 napsal rytíř Des Cartes Chanutovi: „Mám důvodné podezření, že mě chtějí mít zpět ve Francii jen proto, aby mě mohli ukazovat jako nějakého leoparda.“ Přiznává se, že se mu stýská po domku poblíž kostela na břehu západního kanálu (*in den Westerheerckstraet*). Onoho roku se také vzdal sexuální záliby ve Francině. Avšak z toho, že život přechází do naprostého ústraní, ještě nelze usuzovat na jeho nevinnost.

Kapitola II

Hledám jen myšlenky, které se chvějí. Nitro lidské duše má jeden z odstínů rudé. V šesté knize *Ťin-pching-mej* se náhle objevuje učenec Wen Pi-ku. Není mu ještě čtyřicet let. Je oblečen a učesan jako literát, má bílé zuby, licousy po stranách, dlouhou bradku a knír. Sin Čching ho zdraví. Vede jej nahoru do přijímacího pokoje. Žádá ho, aby se posadil. Nabízí mu čaj a konečně se uklání:

„Jak se jmenujete?“

Wen Pi-ku mu odpovídá:

„Mé skromné jméno je *Pi-ku* („Nutnost napodobovat předky“). Mé osobní jméno je *Ž'-sin* („Obrozovat se den co den“).

Pijí čaj ve světle pochodně.

Taková je dvojná vazba (*double-bind*) literátova jména. Obrozují se den co den v nutnosti napodobovat skutky předků.

Wen Pi-kuovo jméno připomíná jméno Lao-c': *lao* (starý) a *c'* (dítě). Literát je střídavě Dítětem Starce a Starým Dítětem.

Staří Číňané vypravují, že Lao-c' čekal v matčině děložce osmdesát let, než se rozhodl vystoupit na vzduch a na světlo.

Lao-c' je zcela zřejmě *viviparus*.

Před zrozením, které je mezníkem života, existuje život.

Před světem existuje svět, z něhož tento svět povstává.

Před *infans* existuje *fetus*.

Před *puer* existuje *infans*.

V čase bez ustání existuje nějaké nevyslovené před: čas.

Fetus, infans – před identitou jsou oba bez jazyka.

Scéna, z níž všechny scény v nevysloveném neviditelně povstávají, je neustále činnou časovostí.

Poté co se Wen Pi-ku představil, zašeptal Sin Čchingovi:
„Když mě někdy omrzí bloudění lesem štětců a mezi potůčky tuše, odkládám čtyřhranný klobouk a vzdaluji se vůni starých knih. Ruka se mi vkrádá do hedvábných nohavic. Zavírám oči. Začínají prýštit slzy bohů a v chřípí mi vyvstává vůně Dávna. Takový život vedu.“

Tři zlaté vlasy patří ďáblu. Hrdina sestupuje do pekla.

Ta nejvzdálenější minulost nejvíce překypuje výbušnou energií. Každá intenzivní vzpomínka přibližuje síle.

Jedna věc je myslet a uvažovat, jiná vidět a předkládat své vidění v knize. Terezie z kláštera Sv. Josefa v Ávile říkala: „Nezbavujme touhu tělesných nebo bezděčných obrazů, které ji živí.“

Veškerý stín, který zahaluje naše tělo, je stínem dění, na něž nemůžeme nikdy popatřit, protože to je děj, který je pramenem našeho bytí.

Nemohli jsme ani slyšet, ani vidět ty, kdo nás stvořili, ani to, co nás stvořilo, ani jak se to stalo, dříve než jsme začali být. Ukazuje se, že lidé zapomínají, že nepředcházíme svému bytí.

Ovšemže lžeme: stále věříme, že jsme v onom stínu, než jsme byli vystaveni vzduchu atmosféry a než se naše oči otevřely slunečnímu jasu, cosi zaslechli.

Vznikli jsme ve stínu. Trpně a ve stínu. Jsme plodem ucha bez víček stínu.

In umbra voluptatis lusi.

Hrál jsem si ve stínu rozkoše.

Za tento prostý výrok vděčíme Petroniovi.

Je třeba to přeložit ještě přesněji: Hrál jsem si *ve stínu pohlavní rozkoše*.

In umbra voluptatis.

Stín rozkoše. Když se rodíme, jsme všichni *stíny rozkoše*.

De vita contemplativa: kolébka. Nečinní. Stěží plicnatí. Stažení, napěchování ve své nahotě.

V bájesloví starých Etrusků je to Tages, šedovlasý mudrc velikosti dítěte.

Král posledního království.

Tages, *infans*, němý král, který po sobě zanechal knihy: *Libri Tagetici*.